

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 194/2021
29.06.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници по тужби тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александра Анђелковић, адвокат у ..., против тужених: ББ из ..., чији је пуномоћник Витомир Жунић, адвокат у ... и ВВ из ..., чији је пуномоћник Драган Симић, адвокат у ..., ради накнаде штете, вредност предмета спора 29.397.086,00 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 5614/19 од 02.12.2020. године, у седници већа одржаној дана 29.06.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 5614/19 од 02.12.2020. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог ББ за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Привредни суд у Новом Саду је донео пресуду П 915/2016 дана 18.06.2019. године, којом је у ставу првом изреке одбио тужбени захтев тужиоца да се обавезу тужени да на име стварне штете солидарно исплате тужиоцу износ од 17.628.086,00 динара, са законском затезном каматом од дана подношења тужбе до исплате, у ставу другом одбио тужбени захтев тужиоца да се обавезу тужени да на име измакле добити солидарно исплате тужиоцу износ од 11.769.000,00 динара са законском затезном каматом од дана подношења тужбе до исплате, у ставу трећем обавезао тужиоца да исплати првотуженом на име трошкова парничног поступка износ од 1.098.964,00 динара, а у ставу четвртном обавезао је тужиоца да исплати друготуженом на име трошкова парничног поступка износ од 690.964,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 5614/19 од 02.12.2020. године у ставу I одбијене су жалбе тужиоца и првотуженог и потврђена првостепена пресуда у целисти. У ставу II одбијен је захтев првотуженог за накнаду трошкова одговора на жалбу, а у ставу III наложено је првостепеном суду да донесе одлуку по захтеву тужиоца за ослобађање од плаћања трошкова судских такси.

Против наведене правноснажне другостепене пресуде благовремену и дозвољену ревизију је изјавио тужилац, због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Првотужени је поднео одговор на ревизију којим је оспорио ревизијске наводе тужиоца и предложио одбијање ревизије као неосноване. Тражио је накнаду за састав одговора на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду по одредби члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр.72/11... 18/20) и одлучио да ревизија тужиоца није основана.

Побијана пресуда је донета без битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Не стоје наводи ревизије о битним повредама одредаба парничног поступка пред другостепеним судом у смислу одредбе члана 374. став 1. Закона о парничном поступку. Налог другостепеног суда првостепеном суду за одлуку о захтеву за ослобађање од обавезе плаћања судских такси није од значаја за доношење пресуде о тужбеном захтеву. Доношење одлуке о преиначењу тужбе у надлежности је првостепеног суда, и такође није од значаја за доношење законите и правилне другостепене пресуде, а другостепени суд није прекорачио тужбени захтев, већ је одлучио о жалби и првостепеној пресуди онако како она гласи, те нема битне повреде одредаба парничног поступка из одредбе члана 374. став 1. у вези члана 417. Закона о парничном поступку учињене пред другостепеним судом.

Према утврђеном чињеничном стању на ком су засноване нижестепене одлуке, тужилац и тужени су сувласници привредног друштва ГГ за производњу, трговину и услуге експорт-импорт ..., и то свако од њих са уделом од 33,33%. Као заступник привредног друштва ГГ најпре је био уписан тужилац, након чега је решењем АПР од 04.04.2014. године уместо тужиоца као законски заступник уписан првотужени ББ, а тужилац је након што је смењен са места директора остао у привредном друштву као помоћни радник све до марта 2015. године, када је добио отказ. Првотужени је власник и привредног друштва ДД ... са 100% удела, које друштво је основано на основу оснивачког акта од 24.04.2014. године, док је као законски заступник друштва уписана супруга првотуженог. Утврђено је да су привредно друштво ГГ, као корисник консалтинга и привредно друштво ДД, као консултант, током 2014. године закључили већи број уговора о консалтингу чија вредност укупно износи 1.320.000,00 динара, те да је између њих закључен и уговор о пословно-техничкој сарадњи, који је за предмет имао пословну сарадњу у вези транспорта неопасног отпада, услуге рада радних машина (багер) и услуге управљања радном машином (трактор), које услуге рада багера је извршавао аутопревозник ЂЂ и наплаћивао у одређеној цени од ДД, а потом је привредно друштво ДД по вишој цени испостављало рачуне привредном друштву ГГ, па је по тако испостављеним рачунима, у периоду од 31.05.2014. године до 31.12.2015. године, наплаћен од привредног друштва ГГ укупан износ од 9.295.020,00 динара. Такође, привредно друштво ДД испоставило је привредном друштву ГГ, по основу услуга превоза камионом, укупно 117 фактура за период од 13.01.2016. до 29.12.2016. године, са урачунатим ПДВ-ом на износ од 11.232.000,00 динара, при чему је ГГ за исте услуге у 2015. години фактурисало треће лице 114 рачуна на износ од 7.242.000,00 динара. Током поступка је утврђено и која трећа лица су испоставила привредном друштву ГГ рачуне и у којим износима, те по ком основу, у периоду 2014.

– 2016. године. Оценом налаза и мишљења вештака је утврђено да су цене услуга и цене робе по неким испостављеним рачунима које је плаћало привредно друштво ГГ неуобичајене за домаћинско и савесно пословање пажњом доброг привредника и у интересу привредног друштва ГГ, али да не постоје ограничења за плаћање обавеза по испостављеним рачунима, те да предметни рачуни имају елементе које рачун мора да садржи, као и да су услуге за које су рачуни испостављени уобичајене за пословање већине предузећа, па и за предузеће као што је ГГ. Цена услуга по свим рачунима издатим за 2014., 2015. и 2016. годину, заједно са 117 рачуна које је ДД издавао привредном друштву ГГ, без урачунавања рачуна издатих од стране АЗА Агенције, износи 52.884.258,00 динара, а обрачунато према износу удела тужиоца даје износ од 17.628.086 динара. Током поступка је утврђено да, према подацима о редовним годишњим извештајима објављеним на сајту АПР, те билансу успеха привредног друштва ГГ, нето добитак по годинама износи: 7.747.000,00 динара у 2015. години, 15.586.000,00 динара у 2016. години, 11.973.000,00 динара у 2017. години, док збир наведених износа даје износ од 35.306.000,00 динара, а 33,33% наведених износа даје износ од 11.769.000,00 динара, при чему није спорно да су према садржини записника са одржаних седница скупштине чланова друштва ГГ од 30.06.2016. године, 23.06.2017. године и 28.06.2018. године, донете одлуке да се годишња нето добит за 2015., 2016. и 2017. годину неће распоређивати.

Предмет тужбеног захтева је накнада штете коју тужилац потражује на основу одредбе члана 78. Закона о привредним друштвима, а који захтев је усмерен према друга два члана друштва, за штету коју су проузроковали тужиоцу тако што су повредом дужности и пажње, као лица која имају посебне дужности према друштву, закључењем различитих штетних уговора по друштво, односно тако што закључени уговори нису извршени, или су уговорене услуге наплаћене по нетржишним ценама. Износ претрпљене штете тужилац је определио на основу тврдње да је штету претрпело заједничко друштво предузетим штетним радњама од стране тужених, и у износу сразмерном његовом уделу у заједничком друштву. Тужилац сматра као стварну штету онај износ који би друштво остварило да није плаћало утврђене и наведене услуга, услед чега је дошло до умањења вредности целокупног капитала привредног друштва, а самим тим и висине тужиочевог удела у друштву, док за измаклу добит тужиоца сматра да је настала због немогућности исплате добити услед понашања тужених, те је опредељује на 33,33% укупне добити према билансу успеха.

На темељу тако утврђених чињеница првостепени суд налази тужилац не може за себе тражити исплату износа на име накнаде штете за коју наводи да је настала друштву, подносећи индивидуалну тужбу у смислу одредбе члана 78. Закона о привредним друштвима, те да тужилац није доказао да је због радњи тужених настала штета на његовој имовини умањењем исте, у смислу одредбе члана 155. Закона о облигационим односима, па је одбио тужбени захтев и за накнаду стварне (обичне) штете и за накнаду изгубљене добити. Првостепени суд истиче да тужилац није доказао да је радњама тужених спречавано повећање његове имовине и настанак добитка који се могао основано очекивати према редовном току ствари, с обзиром да из утврђеног чињеничног стања произилази да су рачуни испостављани за услуге које су уобичајене за врсту делатности којом се бави привредно друштво ГГ, те да и уколико су испостављани у већом износу, штета би се евентуално могла састојати само за износ преко уобичајеног за цену услуга за коју су рачуни испостављани, а не као збир по рачунима.

Другостепени суд одбија жалбу тужиоца и потврђује првостепену пресуду прихватајући у свему разлоге првостепеног суда. Истиче да је код утврђеног чињеничног стања захтев за накнадом стварне штете коју је претрпео тужилац остао недоказан, те да не постоји узрочно-последична веза између предузетих штетних радњи за које се терете тужени и наводно настале штете на имовини тужиоца, у виду умањене вредности његовог удела у заједничком привредном друштву. Посебно је истакнуто да је фактичке радње могао да предузима искључиво првотужени у својству статутарног заступника привредног друштва, те да је неспорно да је скупштина заједничког привредног друштва донела одлуке да се утврђена годишња нето добит за 2015., 2016. и 2017. годину неће распоређивати, које тужилац није добијао. Тужилац није доказао да је радњама тужених спречавано повећање његове имовине и с обзиром на то да одлука да се остварена него годишња добит не расподељује не значи да су већински уделичари друштва проузроковали штету тужиоцу, будући да су поступали у складу са законским овлашћењима, која им као члановима привредног друштва припадају. Уз то добит, сагласно одредби члана 270. Закона о привредним друштвима, тужилац не може тражити од тужених већ од друштва, и то тек након покрића губитака и уплате резерви. Другостепени суд истиче и да се основ штете очигледно може доказати искључиво проценом вредности основног капитала заједничког привредног друштва на дан пре предузимања штетних радњи по друштво и на дан утужења, те да тек уколико би се утврдило постојање разлике између процењене вредности преосталог основног капитала друштва у односу на основну вредност капитала пре предузетих радњи тужених, тако обрачуната разлика представљала би стварну штету, а да налаз и мишљење вештака доказује само штету коју су наводно тужени проузроковали заједничком привредном друштву, и то са резервом с обзиром да је оценом налаза вештака утврђено да не постоје ограничења за плаћање обавеза по испостављеним рачунима, да предметни рачуни имају елементе које рачун мора да садржи и да су услуге за које су успостављени уобичајени за пословање већине предузећа, па и за привредно друштво ГГ. Активну легитимацију тужиоца другостепени суд прихвата под условима прописаним одредбом члана 78. Закона о привредним друштвима. Међутим, конструкција да су тужени самим чином проузроковања штете друштву причинили штету тужиоцу као члану друштва у сразмери са процентом његовог удела, нема утемељење у одредбама Закона о привредним друштвима и одредбама Закона о облигационим односима, будући да тужилац није доказао постојање узрочно-последичне везе између предузетих радњи тужених према друштву и настале штете на његовој личној имовини.

Ревидент оспорава примену материјалног права нижестепених судова, уз наводе да се из одлука не види које одредбе закона су примењене, те да ли је тужбени захтев одбијен из разлога недостатка активне легитимације или недоказаности штете. Истиче да као титулар права својине на уделу у висини 33,33% има право располагања на свом уделу и право на исплату дивиденде, те ужива заштиту у случају штете на предмету права својине. Ревидент истиче да је погрешно упућен од стране првостепеног суда да исплату дивиденди потражује од друштва, јер његову изгубљену добит представља 33% профита друштва, за који није одлучено зашто се не распоређује за исплату члановима, као и да је висина стварне штете током поступка утврђена, јер је због штете која је настала за друштво умањена укупна вредност капитала друштва на тржишту, те је самим тим умањена и вредност тужиоцевог удела на тржишту за тај износ. Узрочно-последична веза између радњи првотуженог и стварне штете која је настала за тужиоца огледа се у чињеници коју је суд утврдио, да је штета нанета директно друштву у смислу смањења добити и вредности друштва, па како тужилац поседује удео у

друштву, то се и вредност његовог удела сразмерно смањила, а узрочно-последична веза у односу на изгубљену добит огледа се у томе што су тужени 2/3 већином гласова одлучили да се нето приход не расподели за исплату дивиденде.

Ценећи ревизијске наводе тужиоца, Врховни касациони суд налази да наводи ревизије не стоје и да су нижестепени судови правилном применом материјалног права извели закључак да је тужбени захтев неоснован.

Ревизијски суд прихвата разлоге нижестепених судова у погледу правног пута тужиоца да оствари своје легитимно право на накнаду штете која му припада као члану друштва и на добит из пословања привредног друштва. Индивидуалном тужбом тужилац, у складу са одредбом члана 78. Закона о привредним друштвима, у односу на тужене као лица која могу да му проузрокују штету повредом посебних дужности према друштву, може остварити право на накнаду штете, обичне и измакле користи, у смислу одредаба члана 155. и 189. ЗОО, под условом да докаже да је штету претрпео и њену висину. У конкретном случају то је изостало. Евентуална штета која је нанета друштву, у смислу да је радњама тужених из средстава друштва плаћено више на име цена роба и услуга него што је домаћинским и савесним пословањем у интересу друштва требало, не може у процентуалном делу представљати штету нанету члану друштва. Нити се такво плаћање непосредно одражава у истом износу на вредност друштва на тржишту, нити је тужилац доказао тврдњу коју истиче у ревизији, да је за исти износ, сразмерно величини удела, смањена на тржишту и вредност удела тужиоца у друштву. Таква тврдња тужиоца нема упориште ни у економском смислу, нити је такво шта утврђено вештачењем на које се ревидент позива, нити је тужилац доказао конкретно смањење вредности свог удела на тржишту радњама тужених. Члан друштва који подноси индивидуалну тужбу у своје име и за свој рачун, у обавези је да кумулативно докаже да је непосредно претрпео штету и да постоји узрочна веза између предузетих радњи или пропуштања лица која имају посебне дужности према друштву са настанком штете.

Следом реченог, а насупрот наводима ревидента, правилан је закључак нижестепених судова да тужилац није доказао да је претрпео стварну штету коју тражи тужбеним захтевом.

Надаље, одлука о подели добити представља одлуку привредног друштва, коју њени чланови доносе користећи се овлашћењима која им по закону припадају, имајући у виду законске обавезе у погледу расподеле добити, као и могућности избора расподеле, а наведена одлука скупштине привредног друштва може бити предмет побијања. Таквом могућношћу се тужилац није користио. Не може већинска одлука тужених као чланова друштва, сама по себи, представљати узрок изгубљене добити тужиоца, нити нето добит привредног друштва може у непосредно исказаном проценту представљати изгубљену добит члана друштва, имајући у виду да се добит може расподелити на различите начине.

Према томе, како не стоје за основане разлози због којих је ревизија изјављена, као ни разлози на које пази по службеној дужности, Врховни касациони суд је на основу процесних овлашћења из члана 414. Закона о парничном поступку одлучио као у ставу првом изреке пресуде.

Захтев првотуженог за накнаду трошкова поводом одговора на ревизију одбијен је ставом другим изреке, јер тај трошак није потребан за одлучивање о ревизији, применом одредбе члана 154. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић